

Vechten op afspraak. Inzicht in het fenomeen en input voor de ontwikkeling van een politiestrategie (2017). Tom. van Ham, Lieselot Scholten, Anouk Lenders en Henk Ferwerda, m.m.v. Donald Jager (Bureau Beke, Arnhem). Politiekunde 91

Hoofdvraag

Welke ontwikkelingen vinden plaats waar het gaat om vechtafspraken tussen rivaliserende supportersgroepen in het publieke domein, wat is de reikwijdte daarvan en welke implicaties heeft dit voor de politieaanpak?

Methoden van onderzoek

- media- en documentenanalyse
- casusanalyse: PSV en Roda JC (2012), SC Heerenveen en FC Groningen (2015), de confrontatie tussen Ajax- en Feyenoord-supporters in een weiland in Beverwijk (1997)
- persoonsanalyse van 75 verdachten
- fenomeenanalyse: internationaal (n=15) en nationaal survey (n=44) en 17 interviews

Samenvatting

Confrontaties tussen hooligans vinden niet altijd meer plaats rondom een wedstrijd maar juist veelal op een neutraal, afgelegen terrein. Via het organiseren van en deelnemen aan vechtafspraken kunnen groepen zich profileren en – binnen de scene – status verwerven. Ook personen ‘van buiten’ deze supportersgroepen, die zich hebben bekwaamd in vechtsport (Mixed Martial Arts), doen mee. De kick van het vechten, het zich willen opwerken binnen een (supporters)groep en groepsdruk kunnen voor personen redenen vormen om deel te nemen aan dergelijke confrontaties. Het bundelen van informatiestromen over vechtafspraken en daarbij betrokken groepen/personen, vormt een eerste stap om tot concretere sturingsinformatie te komen en tot een persoonsgerichte aanpak, waarbij ook Betaald Voetbal Organisaties kunnen worden betrokken.

De afgelopen jaren zijn meermaals beelden online verschenen van groepen voetbalsupporters die met elkaar op de vuist gaan op een veelal afgelegen locatie. De groepen hebben voorafgaand contact over tijdstip en locatie van de confrontatie en om afspraken over bijvoorbeeld de grootte van de groepen en ‘spelregels’ vast te leggen. Tijdens de confrontatie zijn groepen duidelijk van elkaar te onderscheiden, bijvoorbeeld door T-shirts van verschillende kleuren te dragen.

De politie heeft gevraagd om nader onderzoek naar ontwikkelingen bij deze vechtafspraken, de reikwijdte daarvan en de implicaties voor de politieaanpak. Voor het onderzoek is een vragenlijst afgenomen onder Nederlandse en buitenlandse politiemedewerkers en zijn interviews gehouden met medewerkers van politie en Betaald Voetbalorganisaties. Verder zijn drie casus, die tot een opsporingsonderzoek hebben geleid, bestudeerd. Van de in deze opsporingsonderzoeken genoemde verdachten is vervolgens een profiel opgesteld.

Afgelopen jaren hebben gemiddeld een tot twee confrontaties per maand plaatsgevonden. Dit is waarschijnlijk een minimale schatting: het precieze aantal vechtafspraken is onbekend, omdat deze zo heimelijk mogelijk georganiseerd worden en op afgelegen locaties en buiten wedstrijddagen plaatsvinden. Een relatief kleine groep personen houdt zich bezig met vechtafspraken. Voor zover bekend hebben vechtafspraken – in binnen en buitenland – nauwelijks geleid tot doden of zwaargewonden. Dit is mede te danken aan het feit dat de politie, wanneer zij op de hoogte is van vechtafspraken, deze tracht te voorkomen

(‘stukmaken’) en daarbij soms ook slag- en steekwapens in beslag neemt. Aandacht van de politie voor vechtafspraken is daarnaast nodig omdat vechtgroepen getraind kunnen raken en op andere plekken een bedreiging voor de openbare orde gaan vormen.

Het opsporen en vervolgen van personen die deelnemen aan vechtafspraken gebeurt tot op heden vrijwel niet: het belang van de openbare orde handhaving prevaleert in de praktijk, mede gelet op de capaciteit die opsporingsonderzoek vergt en het feit dat deelnemers zelf (vrijwel) niet over hun rol zullen verklaren. Kansen voor de opsporing liggen daarom met name bij vechtafspraken waarvan beelden online verschijnen en deelnemers herkenbaar in beeld zijn. Het bundelen van informatiestromen en identificeren van bij vechtafspraken betrokken personen kan worden benut voor het opstellen van een persoonsgerichte aanpak, waarbij ook Betaald Voetbal Organisaties kunnen worden betrokken.